

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 15 listopada 2010 r.

**Pan
Andrzej Stania
Prezydent
Miasta Ruda Śląska**

LKA-4101-12-01/2010/P/10/185

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta Ruda Śląska² w zakresie wykonywania funkcji zarządcy dróg w latach 2008 – 2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 8 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

I. NIK pozytywnie ocenia:

1. Organizację służb Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą, zapewniającą realizację określonych przepisami zadań zarządcy dróg, które (poza jednym wyjątkiem) ujęto w obowiązującym regulaminie organizacyjnym. W powyższym zakresie uwagi NIK dotyczą:
 - niskiego, w stosunku do potrzeb, stanu zatrudnienia specjalistycznej kadry technicznej, co Naczelnik Wydziału Dróg i Mostów wyjaśniał głównie

¹ Dz.U. z 2007 r., nr 231, poz. 1701, ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”

² zwanym dalej „Urzędem”,

trudnościami w naborze pracowników ze stosownymi uprawnieniami, z uwagi na niekonkurencyjność proponowanych warunków płacowych,

- nieuwzględnienia w regulaminie organizacyjnym Urzędu zadań zarządcy dróg, określonych w art. 20a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³, dotyczących budowy, przebudowy, remontu i utrzymania parkingów przeznaczonych dla postoju pojazdów wykonujących przewozy drogowe, a wynikających z konieczności przestrzegania przez kierujących tymi pojazdami przepisów o czasie prowadzenia pojazdów oraz przepisów o ograniczeniach i zasadach ruchu drogowego. Według wyjaśnień Pana Prezydenta, zadania te zostaną stosownym zarządzeniem wprowadzone do regulaminu.
2. Prowadzenie ewidencji zarządzanych 249,3 km dróg publicznych⁴ (w tym 17,4 km dróg wojewódzkich, 66,1 km dróg powiatowych i 168,5 km dróg gminnych), spełniającej wymagania rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁵. Szczegółowa analiza zapisów ewidencji w zakresie czterech wybranych dróg nie wykazała nieprawidłowości.
 3. Wykonywanie obowiązków zarządcy dróg w zakresie gospodarowania pasem drogowym, określonych w art. 20 pkt 8 ustawy o drogach. Urząd egzekwował od zajmujących pas drogowy m.in. zapewnienie bezpiecznych warunków ruchu oraz jego przywrócenie do pierwotnego stanu. Analiza 54 wydanych w latach 2008-2010 decyzji na czasowe zajęcie pasa drogowego (łącznie wydano ich 1173) wykazała, że każdorazowo przeprowadzano kontrole prawidłowości przywrócenia pasa drogowego do użytkowania. Podejmowano również działania kontrolne dotyczące nielegalnego zajęcia pasa drogowego, ujawniając łącznie 68 takich przypadków. W tych przypadkach, na podstawie art. 40 ust. 12 ustawy o drogach wymierzono, w drodze decyzji administracyjnych, kary pieniężne oraz egzekwowano ich zapłatę. Dochodzono również odsetek od nieterminowych wpłat za zajęcie pasa drogowego.
 4. Dokonywanie, wymaganych art. 20 pkt 15 ustawy o drogach, pomiarów ruchu drogowego oraz formułowanie na ich podstawie i wdrażanie wniosków zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu na zarządzanych drogach.

³ Dz. U z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm., zwanej dalej „ustawą o drogach”

⁴ Według stanu na koniec 2009 r.

⁵ Dz.U. nr 67, poz. 582.

5. Realizację, ustalonych w art. 20 pkt 7 ustawy o drogach, obowiązków dotyczących koordynacji robót w pasie drogowym. Prowadzono m.in. szczegółową weryfikację składanych wniosków o wydanie zezwoleń na lokalizację urządzeń i obiektów w pasie drogowym (w tym również w zakresie celowości takiej lokalizacji), a także kontrolę realizacji przez wnioskodawców warunków ustalanych w wydawanych zezwoleniach.
Urząd, w ramach wykonywania zadań dotyczących przeciwdziałania niszczeniu dróg, ustalonych w art. 20 pkt 12 ww. ustawy, kierował do Komendy Miejskiej Policji w Rudzie Śląskiej wnioski o kontrolę respektowania przez użytkowników dróg m.in. obowiązujących ograniczeń prędkości. W przedmiotowym zakresie NIK zwraca uwagę na niepodejmowanie w latach 2008-2010 (I półrocze) przez Prezydenta Miasta, na podstawie przepisów art. 129 d ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁶, działań w zakresie prowadzenia - przy udziale funkcjonariusza Policji lub inspektora Inspekcji Transportu Drogowego - kontroli ruchu drogowego w stosunku do pojazdów: w zakresie przestrzegania przepisów o wymiarach, masie lub nacisku osi; powodujących uszkodzenie lub niszczenie drogi; zanieczyszczających lub zaśmiecających drogę.
6. Wypełnianie obowiązków zarządcy drogi, określonych przepisami art. 10 ust. 6 ustawy Prawo o ruchu drogowym, w zakresie organizacji ruchu drogowego. Wdrażane projekty organizacji ruchu spełniały wymagania określone w § 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁷. Prowadzono, zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, ewidencję zatwierdzonych projektów organizacji ruchu. Urząd prawidłowo realizował zadania wynikające z przepisów § 12 tego rozporządzenia dotyczące funkcjonowania i stosowania znaków drogowych.
7. Realizację zadań dotyczących zimowego utrzymania zarządzanych dróg. Wykonawcom, wybieranym na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸, powierzano zadania obejmujące odśnieżanie oraz usuwanie gołoledzi na całości zarządzanych dróg. W podpisywanych z Wykonawcami umowach należycie zabezpieczano interesy Miasta, m.in. przez ujmowanie postanowień o karach umownych z tytułu nieterminowej lub nienależytej jakościowo realizacji przedmiotu umów. W jednym przypadku, w związku z nienależytym wykonaniem przez Wykonawcę

⁶ Dz. U z 2005 r. Nr 108 poz. 908 ze zm. Zwana dalej ustawą „Prawo o ruchu drogowym”

⁷ Dz. U. z 2003 r. nr 177, poz. 1729.

⁸ Dz.U. z 2010 r., nr 113, poz. 759, ze zm.

(w lutym 2009 r.) prac dotyczących utrzymania zimowego 3 ulic, Urząd obniżył wynagrodzenie umowne o 3 869,83 zł.

8. Planowanie środków finansowych na lata 2008 - 2010 w oparciu o faktyczne potrzeby inwestycyjne i utrzymania zarządzanych dróg oraz obiektów inżynierskich. Potrzeby te ustalano z uwzględnieniem m.in. wyników przeprowadzanych bieżących oględzin dróg i obiektów, dokonywanych okresowych (rocznych) kontroli ich stanu technicznego, a także uwag zgłaszanych przez organy samorządowe. Planowane na lata 2008 – 2009 wydatki (odpowiednio w wys. 53 332, 1 tys.zł i 41 240,9 tys.zł) wykonano w 86,7 % i w 88,9 %, o czym zadecydowało głównie niskie zaawansowanie wydatków inwestycyjnych na drogi gminne (wynoszące 45,9 % i 84,1 %). Przyczyną tego było wydłużenie do 14 miesięcy procesu wyłonienia wykonawcy robót budowlanych dla zadania „Przebudowa drogi dojazdowej do Śląskiego Parku Przemysłowego i Inkubatora Przedsiębiorczości”, z uwagi na unieważnienie, podjętego w lutym 2008 r., pierwszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w związku z wniesionym przez jednego z oferentów odwołaniem oraz wydanym w tej sprawie w sierpniu 2008 r. wyrokiem Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Zamówień Publicznych.
9. Podejmowanie działań w celu pozyskania zewnętrznych środków finansowych na finansowanie zarządzanych dróg. W wyniku akceptacji przez instytucje pośredniczące 3 z 7 złożonych wniosków, pozyskano środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację dwóch zadań w wysokości odpowiednio 3 304,8 tys.zł (wniosek z 2008 r.)⁹ i 47 229,2 tys.zł (wniosek z 2009 r.)¹⁰ oraz z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych na realizację jednego zadania¹¹ w wysokości 1 008,0 tys.zł (wniosek z 2008 r.).
10. Posiadanie przez Urząd umów ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w zakresie szkód powstałych na zarządzanych drogach. Na przedmiotowe umowy, obejmujące okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 stycznia 2011 r., wydatkowano łącznie 59 379 zł. Z kolei wartość wypłaconych przez ubezpieczyciela użytkownikom dróg odszkodowań, w okresie od stycznia 2008 r. do sierpnia 2010 r., wyniosła łącznie 59 003,87 zł.

⁹ Zadanie „Przebudowa drogi dojazdowej do Śląskiego parku Przemysłowego i Inkubatora Przedsiębiorczości w Rudzie Śląskiej”.

¹⁰ Zadanie „Budowa odcinka trasy N-S od ul. 1 maja do Drogowej Trasy Średnicowej w Rudzie Śląskiej wraz z węzłem dwupoziomym z ul. 1 Maja”.

¹¹ Zadanie „System sterowania ruchem i sygnalizacją świetlną łącznie z przebudową skrzyżowań Niedurnego-Chorzowska-Czarneleśna oraz budową zatok autobusowych przy ul. Niedurnego”

II. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. Prowadzenie okresowych kontroli stanu technicznego zarządzanych dróg przez pracowników nieposiadających, wymaganych art. 62 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹², specjalistycznych uprawnień budowlanych w zakresie budowy dróg. Analiza dokumentacji czterech dróg wykazała, że spośród trzech osób dokonujących ich kontroli rocznych, dwie nie posiadały stosownych uprawnień budowlanych.
2. Nieutworzenie do sierpnia 2010 r. na zarządzanych drogach, określonego przepisami art. 20a pkt 1 i 2 ustawy o drogach (obowiązującymi od 3 listopada 2007 r.), parkingu dla postoju pojazdów wykonujących przewozy drogowe, a także miejsca wykonywania kontroli ruchu drogowego i transportu drogowego, w szczególności ważenia pojazdów. Budowę parkingu i miejsca kontroli pojazdów Urząd planuje dopiero w ramach inwestycji przewidywanej do rozpoczęcia w 2014 r. W celu realizacji ww. obowiązku, Urząd prowadził uzgodnienia z podmiotem dysponującym parkingiem umożliwiającym m.in. ważenie pojazdów, przewidując zawarcie w tej sprawie stosownej umowy do końca 2010 r.
3. Niepodjęcie przez Urząd do sierpnia 2010 r. działań w celu usunięcia, w ramach udzielonych gwarancji przez Wykonawców robót drogowych, usterek jakościowych stwierdzonych na 4 poddanych oględzinom odcinkach dróg¹³, których remont i modernizację zakończono w latach 2006 – 2009. Stwierdzone w trakcie oględzin usterki polegały m.in. na: popękaniu nawierzchni i występowaniu jej ubytków (na 3 odcinkach), nierównościach i zagłębieniach nawierzchni torowiska tramwajowego (na 1 odcinku), obniżeniu lub nierówności nawierzchni chodnika względnie jezdni (na 3 odcinkach), występowaniu koleiny i zastoisk wody opadowej (na 3 odcinkach), obniżeniu wpustów ulicznych w stosunku do nawierzchni (na 1 odcinku). W związku z zagrożeniem dla bezpieczeństwa użytkowników dróg, jakie stwarzało stwierdzone również podczas tych oględzin uszkodzenie betonowych pokryw studni teletechnicznej w zatoce parkingowej (na ul. Czarnoleśna) oraz zapadnięcie fragmentu chodnika o pow. 0,80 m² (na ul. Chorzowskiej) kontrolujący, na podstawie art. 51 ustawy o NIK, poinformował Prezydenta Miasta o konieczności podjęcia działań zabezpieczających. W dniu 25 sierpnia 2010 r. Pan Prezydent poinformował o podjętych działaniach w celu usunięcia

¹² Dz. U. z 2006 r., nr 156, poz. 1118 ze zm.

¹³ Oględzinom poddano odcinki ulic: 1 Maja, Kłodnickiej, Narutowicza i Niedurnego (łącznie z przebudowanym skrzyżowaniem z ulicami Czarnoleśna, Chorzowska i Pokoju).

tych zagrożeń m.in. o dokonaniu prowizorycznego zabezpieczenia fragmentu chodnika na ul. Chorzowskiej oraz o wymienieniu pokrywy studni teletechnicznej na ul. Czaroleśnej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Zapewnienie przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego dróg (corocznych) przez osoby posiadające wymagane specjalistyczne uprawnienia budowlane.**
- 2. Podjęcie działań w celu wyegzekwowania od wykonawców robót drogowych, na poddanych oględzinom czterech odcinkach dróg, usunięcia w ramach udzielonych gwarancji występujących usterek jakościowych.**
- 3. Nawiązanie współpracy z Policją i Inspekcją Transportu Drogowego w zakresie przeprowadzania wspólnych kontroli ruchu drogowego pojazdów.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.